

Proces samovrednovanja rada Škole u Gimnaziji i strukovnoj školi Jurja Dobrile Pazin

Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile smještena je u Pazinu, malom gradiću u srcu Istre. Škola ima stoljetnu uspješnu tradiciju i prepoznatljiva je po svojim rezultatima ne samo na prostorima svoje sredine, već daleko šire. Danas Školu pohađa 738 učenika raspoređenih u 27 razrednih odjela s kojima radi 78 djelatnika. Suvremeno je opremljena, te ima uvjete za modernu nastavu. Učenici mogu birati obrazovanje u 5 zanimanja i to: opća gimnazija, tehničar za elektroniku i upravni referent u četverogodišnjem trajanju, te zanimanja elektromehaničar i prodavač u trogodišnjem trajanju. Za uspješan, kreativan i kvalitetan rad Škola je dobila Ministrovo priznanje 2002. godine, Certifikat o statusu međunarodne Ekoškole 2003. godine i status Glasserove kvalitetne škole 2006. godine.

Krovni projekt Škole je *Naš put prema kvalitetnoj školi* temeljen na postavkama Teorije izbora W. Glassera. U sklopu njega u Školi djeluju projekti: *Na naš način* (dan kada kompletan rad u školi obavljaju učenici), *Susreti škola* (suradnja sa školama iz zemlje i inozemstva), *Eko – moja škola*, *SEMEP* i *GLOBE* (odgoj i obrazovanje za okoliš), *Junior Achievement* (simulacija poslovanja poduzeća), *Škola demokracije* (debata, parlamentarna), *Crveni križ* (humanitarna aktivnost). Posljednje dvije godine učenici i nastavnici uključeni su i u nekoliko projekata Europske unije: *Učimo zajedno* (Comenius), *Zbrinjavanje električkog otpada*, *Elektromobil* (Leonardo da Vinci), a u tijeku su prijave za nove projekte. Brojne su i slobodne aktivnosti u kojima učenici mogu iskazati svoja umijeća (dramska, novinarsko-literarna, vokalna, video, školski bend, likovna, foto, radio, plesna, planinarska, sportske, matematička, fizikalna, kemijska, povijesna).

Važnost i značaj kvalitete školskoga rada je ogromna. Za nju su zainteresirani učenici, roditelji i nastavnici, kao neposredni subjekti školskoga rada, ali i razni drugi pojedinci i institucije, kao i društvo u cjelini. Zato je važno praćenje kvalitete odgojno-obrazovnog rada u školi. Sustav za osiguranje kvalitete srednjoškolskog obrazovanja sastoji se od vanjskog vrednovanja koje se provodi nacionalnim ispitima i državnom maturom i unutarnjeg vrednovanja koje se temelji na samovrednovanju same srednjoškolske ustanove.

S procesom samovrednovanja rada Škole započeli smo samoinicijativno prije deset godina. Naime, od 1996. godine djelatnici škole uključeni su u projekt *Kvalitetna škola Hrvatske* temeljen na idejama W. Glassera. Sastavni dio edukacije u tom projektu bilo je i područje stvaranja zajedničke misije i vizije škole u sklopu čega smo problematizirali pitanja kakvu školu želimo, što nam je važno u takvoj školi i s kojim ćemo aktivnostima to postići.

Od 2006. godine uključeni smo u projekt *Samovrednovanje srednjih škola* Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, te se od tada sustavno u školi radi na procesu samovrednovanja s ciljem unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.

Proces samovrednovanja školskoga rada temelji se na kontinuiranom praćenju i analizi postavljenih ciljeva u odnosu na njihovo ostvarenje. Stoga je preduvjet procesa samovrednovanja utvrđivanje općih ciljeva školskoga rada. Drugim riječima, u školi trebamo odgovoriti na pitanja: koja je osnovna svrha školskoga rada (Misija) i kakva je slika razvoja škole u budućnosti (Vizija). Dakle, važno je znati kakvu školu želimo. U svakoj je ustanovi, a posebno u školi, važno da svi ljudi koji rade zajedno imaju snažno razvijen osjećaj zajedničkog cilja. Proces stvaranja zajedničke Misije i Vizije Škole u kojem su sudjelovali učenici, nastavnici i roditelji započeli smo 2003. godine. Proces je intenzivno trajao dvije godine nakon čega smo usuglasili temeljne vrijednosti i sliku škole kakvu želimo, ali on traje i danas. Grafički prikaz Misije i Vizije Škole nalazi se u svakoj učionici i ostalim prostorima škole kako bi bio kontinuirani podsjetnik oko čega smo se svi složili. Svake se godine ponovno raspravlja i dograđuje, posebno s učenicima prvog razreda. Razrednici ih na satovima razrednih odjela uvode i upoznaju s idejom Misije i Vizije škole, a oni iznose svoja razmišljanja i prijedloge.

Misija Škole je kvalitetom do uspjeha. *Viziju* Škole predstavlja sintagma: prijateljstvo – suradnja – kreativnost – kompetencija, a važnosti koje su presudne za školu kakvu želimo su: učenje i poučavanje, uvažavanje, odgovornost i zadovoljni ljudi. Da bi sve navedeno i ostvarili *spremni smo*: učenje, poučavanje i ostale poslove obavljati kvalitetno; ponašati se odgovorno: u školu i na nastavne satove dolaziti redovito i na vrijeme; učiniti da atmosfera u školi bude radna i prijateljska, međusobne nesuglasice rješavati dogovorom; poštovati se i uvažavati, te pomagati jedni drugima; doprinijeti da škola bude mjesto sigurnog i ugodnog boravka, čuvati i uređivati je, te brinuti o imovini; živjeti kvalitetno i zdravo.

Sa željom da ostvarimo navedenu Misiju i Viziju radimo tako da zadržimo sliku škole u svijetu kvalitete naših učenika, nastavnika i roditelja i to kao mjesto gdje će zadovoljiti svoje potrebe. Pri tome posebnu pažnju posvećujemo edukaciji nastavnika slijedeći ideju: kvalitetna škola – kvalitetni nastavnici – kvalitetna edukacija.

Znamo što želimo postići i svoje aktivnosti usmjeravamo u tom smjeru. Koliko smo u tome uspješni i što nam je činiti da budemo još uspješniji nastojimo otkriti procesom samovrednovanja vlastitoga rada. U radu polazimo od postavke da zajedničkim radom svatko postiže više, pa je jedan od značajnijih načina rada u školi timski rad. Strategiju razvoja Škole, kao i proces samovrednovanja vodi i koordinira *Tim za kvalitetu Škole* kojeg

sačinjavaju voditelji stručnih vijeća, članovi razvojno-pedagoške službe, predsjednik Školskog odbora, predstavnik učenika i predstavnik roditelja. Članovi Tima sastaju se na početku školske godine (strategija rada, definiranje Razvojnog plana škole), na polugodištu (kontrolna točka), na kraju nastavne godine (planirano – ostvareno, mogućnosti) i dva do tri puta tijekom godine vezano na planirane aktivnosti. Procesom samovrednovanja obuhvaćeno je devet područja školskoga rada: školski kurikulum, poučavanje i učenje, praćenje i vrednovanje, školsko ozračje, suradnja s različitim dionicima odgojno-obrazovnog rada, ljudski resursi, materijalno-tehnički uvjeti, organizacija nastave i rada škole, upravljanje školom. Na početku svake školske godine Tim predlaže Razvojni plan škole, a Nastavničko vijeće, Vijeće roditelja i Školski odbor ga razmatraju, po potrebi mijenjaju, nadopunjuju i prihvaćaju. U procesu samovrednovanja provodimo različite aktivnosti i koristimo različite parametre kojima nastojimo ustanoviti što je dobro u našem radu, na čemu trebamo još raditi i na koji način raditi da bi postigli to što želimo. Od brojnih aktivnosti i parametara navodimo samo neke:

- rezultati vanjskog vrednovanja (rezultati naših učenika na nacionalnim ispitima i državnoj maturi),
- SWOT analiza (jake i slabe strane škole, neiskorištene mogućnosti i opasnosti; provedena s učenicima, nastavnicima i roditeljima 2006. i 2011.),
- anketiranje roditelja, nastavnika i učenika (utvrđivanje zadovoljstva/nezadovoljstva školom),
- vrednovanja kvalitete rada nastavnika od strane učenika za pojedine nastavne predmete (povratna informacija nastavnicima o učeničkoj percepciji njihova rada),
- rasprave na temu kvalitete (detektiranje mogućnosti i projektiranje kvalitetnijeg rada),
- refleksija odgojno-obrazovnog rada (promišljanje vlastitog rada u svim etapama od pripreme i izvođenja do vrednovanja s ciljem njegove transformacije),
- analiza uspješnosti ostvarenja Razvojnog plana škole (refleksija i samorefleksija planiranih aktivnosti i prijedlozi za poboljšanje rada),
- ispunjavanje upitnika i izvješća o procjeni funkcioniranja škole (analiza, samoprocjena, pisanje Izvješća o procjeni funkcioniranja škole, Izvješća o posjeti suradnika mreže podrške školi).

Navedene aktivnosti i njihovi rezultati osnova su za izradu Razvojnog plana škole. Područja školskoga rada koja su tijekom posljednjih pet godina bila najprisutnija u Razvojnog plan škole jesu: učenje i poučavanje (aktivnosti vezane na primjenu suvremenih

metoda i oblika rada), ljudski resursi (aktivnosti vezane na stručno usavršavanje i profesionalni razvoj nastavnika), materijalno-tehnički uvjeti (izgradnja školske sportske dvorane). Specifičnost Razvojnog plana naše škole je sustavni rad na uvođenju novih metoda i oblika rada na način da svako stručno vijeće svake godine planira uvođenje inovacija iz svog područja o čemu izvještava članove Tima, a najkvalitetniji primjeri se demonstriraju na Nastavničkom vijeću za sve nastavnike.

U procesu samovrednovanja školskoga rada sudjeluju i vanjski članovi, tzv. suradnici *Mreže podrške* koje školama predlaže Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Tijekom proteklih godina surađivali smo s dva suradnika *Mreže podrške* s kojima smo izuzetno zadovoljni. Godišnje, oni sudjeluju u radu na dva sastanka našega Tima (početak i kraj školske godine), a možemo im se obratiti tijekom godine kad god imamo potrebu. Njihove kompetencije, profesionalno i osobno iskustvo pomažu nam u procesu samovrednovanja, u osvještavanju određenih aspekata rada, refleksiji nastavne prakse te usmjeravanju u daljnjim aktivnostima.

Na kraju prikaza procesa samovrednovanja u našoj školi vraćam se na početak, na naš generalni smjer (kvalitetom do uspjeha) i postavljam pitanja. Koliko smo kvalitetni? Koliko smo uspješni? O kvaliteti rada Škole svjedoče rezultati koje su u proteklih pet godina postigli naši učenici na raznim područjima. Njihovi rezultati na nacionalnom ispitu i državnoj maturi su iz svih nastavnih predmeta iznad državnog prosjeka. Posebno se ističu rezultati iz matematike i hrvatskoga jezika. Veći je broj pozitivno ocjenjenih učenika. Od prosječno 750 koliko ih polazi našu školu pozitivno su u posljednje dvije godine ocjenjeni svi učenici, dok je u prethodne tri godine bilo pet ili šest učenika koji nisu uspješno završili razred. Više su srednje ocjene po općem uspjehu i nastavnim predmetima. Prošle školske godine srednja ocjena uspjeha na nivou škole bila je 3.8, a srednja ocjena po nastavnim predmetima 3.9. Manji je broj izostanaka učenika s nastave, primjerice od 57 sati po učeniku u 2007./08 školskoj godini prošle je godine taj broj bio 51 sat po učeniku. Manji je broj odgojnih mjera i to za oko 6% u odnosu na 2007./08. godinu. Bolji su rezultati na završnim ispitima učenika četvero i trogodišnjih strukovnih škola. U posljednje dvije godine svi su učenici pozitivno ocjenjeni s visokom srednjom ocjenom (oko 4.0). Rezultati učenika na županijskim i državnim natjecanjima su izuzetno dobri. Primjerice prošle je godine na državna natjecanja plasiran 41 učenik iz 15 različitih područja. Neka od mjesta koja su osvojili učenici jesu: 1. mjesto Eko-kviz Lijepa naša; 2. mjesto talijanski jezik; 2., 8. i 9. mjesto matematika; 2. i 7. mjesto geografija; 3. mjesto iz područja trgovačke struke; 3. mjesto košarka (Ž) i kros (M), 5. mjesto biologija Nadalje, pokazatelj naše uspješnosti je i veći broj projekata na nivou

škole, naše zemlje i inozemstva u koje je uključen veći broj učenika i nastavnika. Sljedeći važan pokazatelj uspješnosti je dobar upis naših učenika na fakultete. Prošle je godine oko 90 % naših učenika upisalo fakultet vezan na njihovu prvu želju. Važan pokazatelj uspješnosti škole je i veliki interes učenika za upis u našu školu. Svake godine imamo više učenika nego što ih možemo upisati, a među prijavljenima su i oni koji isti program imaju bliže. Jedan od pokazatelja uspješnosti školskoga rada je i veliki broj nastavnika Škole u ulozi voditelja županijskih stručnih vijeća (biologija, kemija, matematika, izvanastavne aktivnosti) i međuzupanijskih stručnih vijeća (ekonomija i trgovina). Tome možemo pridodati i veći broj nastavnika koji su napredovali u zvanje mentora (matematika – 2, hrvatski jezik – 1, glazbena umjetnost - 1) i savjetnika (matematika – 1, pedagogija - 1).

I na kraju ono što smatramo našom najvećom kvalitetom i vrijednošću to je pozitivno školsko ozračje bazirano na dobrim međusobnim odnosima učenika, djelatnika škole i roditelja. Našim rezultatima i kvalitetnom radu Škole mnogo doprinosi sustavni, kontinuirani i dobro osmišljeni proces samovrednovanja rada škole.

U Pazinu, 28. siječnja 2013.

Dr.sc. Slavica Žužić